

พุทธปัญญา

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๒

ณ วัดป่าสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เจ้าชายสิทธัตถะประสูติมาอยู่ในท่ามกลางสิ่งอำนวยความสะดวกความสุข
ทั้งหมดเลย ปราสาท ๓ ฤดูพร้อมหมดเลย ยังออกแสวงหาโมกขธรรม เพราะว่าการ
ความพ้นทุกข์ไง ถ้าพูดถึงในเรื่องของความสุขทางโลก ใครจะเทียบเท่ากษัตริย์ จะเกณฑ์
เอามาจากที่ไหนก็ได้ แต่ทำไมจิตใจยังออกคิดว่า “อันนี้มันของแค่ชั่วคราว” ละ เพราะ
เห็นยมทูตเกิด แก่ เจ็บ ตาย แล้วก็นักบวช “เราก็ต้องเป็นแบบนั้น” ทั้งๆ ที่อยู่ในสุข ยังไม่
คิดในสุข ยังจะหาความสุขที่แน่นอน

แต่ถึงพุทธกาลนะ วันนี้เป็นวันมาฆบูชา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้
ธรรม แล้วได้สั่งสอนภิกษุที่เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด ๑,๒๕๐ องค์ มาจาตุรคสนนิบาต
ไม่ได้หมายความว่าแค่คิดถึงองค์ศาสดา คิดถึงคุณพระพุทธรูป มาเยี่ยมเยียน ถือว่าเป็น
เกียรติคุณของพระพุทธรูปแต่ละองค์ ที่จะมีหนหนึ่ง

เป็นการประกาศเกียรติคุณว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้เป็นพระ
อรหันต์จริง แล้วก็สั่งสอนให้ลูกศิษย์เป็นพระอรหันต์ได้จริง พอมาประชุมในสโมส
รสนนิบาต ท่ามกลางคืนเดือนเพ็ญ พระพุทธรูปแสดงโอวาทปาติโมกข์ “ไม่ทำความชั่ว
ใดๆ ทั้งหมด ทำแต่ความดี ทำให้จิตนี้ผ่องแผ้วหลุดพ้นไป” เป็นคำพูดของผู้ที่ประสบ
ความสำเร็จแล้วทั้งนั้น พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ทั้งพระพุทธรูปด้วยอีกหนหนึ่ง เป็นพระ
อรหันต์ทั้งหมด

คำพูดแค่นี้ มันสะท้อนหัวใจทั้งหมดเลย สะท้อนหัวใจมีความสุข เพราะเป็นผู้ที่
ประสบความสำเร็จ คือว่าเป็นพระอรหันต์ทั้งนั้น พวกเรามีการศึกษา แล้วเราประกอบ
อาชีพประสบความสำเร็จทั้งหมด แล้วเรากลับไปชุมนุมศิษย์เก่า เราพูดคำไหนมันพูดง่าย

ไปหมด เพราะประสบการณ์ชีวิตมันผ่านมา มันฝึกฝนมา มันรู้ว่ากว่าจะประสบความสำเร็จ มันจะต้องระหกระเหินขนาดไหน

พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ ก็เหมือนกัน กว่าจะประสบความสำเร็จเป็นพระอรหันต์ได้นะ เพราะว่ากิเลสเหมือนกิเลส ความทุกข์เหมือนความทุกข์ แล้วหลงผิด หลงไหลไปมหาศาล จนกว่าจะมาพบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชี้ทาง พอพูดแค่นี้มันก็สะเทือนใจ แต่เพราะปัจจุบันมีการศึกษา เป็นจินตมยปัญญา การคาดการณ์ไป จับธรรมชาติพระพุทธรูปเข้ามาแล้วก็จินตนาการไป

จินตนาการได้แล้วคิดหมายไป เหมือนจิตเรา เห็นเขาประกอบอาชีพอะไรก็แล้วแต่ที่ประสบความสำเร็จ เราก็อยากทำแบบเขา แล้วเราก็คิดว่าเราทำสำเร็จด้วย เพราะเรามองว่าเขาประสบความสำเร็จ เหมือนการให้ปริญญา คนจะจบปริญญา ต้องมีการศึกษาว่าจะจบปริญญา

แต่กิตติมศักดิ์มันให้ได้เลย จะมีความสามารถนิดหน่อย แล้วก็ให้กิตติมศักดิ์ไป อันนี้ก็เหมือนกัน พระพุทธรูปเทศน์ธรรมะมา เราก็จินตนาการไป แล้วเข้าใจว่าตัวเองได้กิตติมศักดิ์ เพราะมันไม่มีการศึกษา มันไม่มีการค้นคว้า เป็นธรรมะกิตติมศักดิ์! มันไม่ใช่ธรรมะประสิทธิ์ประสาทให้เป็นธรรม เป็นปัจเจกตั้ง รู้จำเพาะตน ต้องอาศัยพระพุทธรูปเป็นผู้ชี้แนะก็จริงอยู่ แต่มันต้องเป็นปัจเจกตั้งของคนๆ นั้น

ชฎิล ๑,๐๐๐ องค์ที่บูชาไฟนั้น พระพุทธรูปเจ้าตรัสรู้ก่อนแล้วก็สอนปัญจวัคคีย์แล้ว มาเทศน์ซะ แล้วก็มาชฎิลทั้งหมด ชฎิลนี้บูชาไฟอยู่นะ เขาถือว่าเขาบูชาไฟ แล้วเขามีฤทธิ์ด้วย พระพุทธรูปจะไปทรมาน ไปขอเขาอาศัยอยู่ เขาไม่ให้อยู่ พระพุทธรูปถามว่า “ไม่ให้อยู่เพราะเหตุใด? เรานักบวชเหมือนกัน” ก็เลยชี้ให้ไปอยู่ที่โรงไฟ โรงไฟนั้นมีพญานาคอยู่

พระพุทธรูปไปอยู่นั้น ก็เข้าใจว่า พระพุทธรูปจะต้องโดนพญานาคนั้นพันพิษใส่ หรือทำร้าย ตกเข้านั้นมาเห็นพระพุทธรูปไม่เป็นอะไร แกรมเข้าไปหา พระพุทธรูปยังเปิดบาตร พญานาคนี้ยังอยู่ในบาตรด้วย พอเห็นขนาดนั้นว่า พระพุทธรูปนี้มีฤทธิ์มีเดชเหมือนกัน เพราะชฎิลนี้เป็นผู้มีฤทธิ์มาก สมัยนั้นมีฤทธิ์มาก เพราะเขาได้สมบัติ เขาบูชา

ไฟอยู่ เขาก็จะมีฤทธิ์ด้วย แล้วพอเห็นว่าพระพุทธเจ้ามีฤทธิ์ ก็ว่ายอมรับพระพุทธเจ้ามีฤทธิ์อยู่

แต่! ฟังนะ.. กิเลสในหัวใจของตัวเองบอกว่า “พระพุทธเจ้าก็เป็นพระธรรมดา เป็นนักบวชธรรมดา แต่ชฎิลนี่เป็นพระอรหันต์” เข้าใจว่าตัวเองเป็นพระอรหันต์ สมัยนั้นใครๆ ก็เข้าใจว่าเป็นพระอรหันต์ เพราะคำว่าพระอรหันต์ มันมีมาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ชฎิลทั้ง ๑,๐๐๐ นั้นก็เข้าใจว่า ตัวเองสำเร็จพระอรหันต์ พระพุทธเจ้านี้ยังต่ำต้อยกว่า

พระพุทธเจ้าก็พยายามทรมาณต่อไป น้ำท่วมทำให้จุดไฟไม่ติด พอพระพุทธเจ้าอนุญาตจุด ถึงจุดติด พอเห็นฤทธิ์อย่างนั้นก็ยอมรับฤทธิ์เดชอันนั้นอยู่ แต่กิเลสก็บอกว่าพระพุทธเจ้าไม่ใช่พระอรหันต์ ตัวเองเป็นพระอรหันต์ จนพระพุทธเจ้าทรมาณอย่างนั้นเป็นพันๆ อย่างนะ ด้วยฤทธิ์เดช จนสลดสังเวช พุดตรงๆ เลยว่า “อย่าหลงใหลว่าท่านเป็นพระอรหันต์ ไม่ใช่หรอก!”

จนสุดท้ายยอมลดยเครื่องบูชา ลอยเครื่องใช้ไม้สอยออกไป เพื่อจะขอบวชกับพระพุทธเจ้า ขอยอมตน ความถือตัวถือตนในหัวใจ กิเลสอันนี้ก็จะยอมตนได้ พระพุทธเจ้าทรมาณขนาดไหน ทั้งๆ ที่ว่าเขาเป็นพระอรหันต์ ตรงนี้คือการศึกษา คือการทรมาณตน มันต้องมีเหตุก่อน มันถึงจะเป็นไปได้ แล้วพอยอมบวช บวชเป็นเอหิภิกขุ พระพุทธเจ้าบวชให้

แล้วพระพุทธเจ้าจะสอนพวกนี้อย่างไรดี เพราะว่าพวกนี้บูชาไฟ ต้องเอาความคิด ความชอบในหัวใจ เข้าไปปลงล้างในหัวใจนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่า

“ตานี้เป็นของร้อน หูนี้เป็นของร้อน ลิ้นนี้เป็นของร้อน กายนี้เป็นของร้อน ใจนี้เป็นของร้อน”

อายตนะนี้เป็นของร้อน ร้อนเหมือนอะไร? ร้อนเหมือนไฟ เพราะเขาบูชาไฟอยู่ ตานี้ร้อนแบบไฟ กระทบรูปร้อนแบบไฟ ตากระทบรูป วิญญาณรับรู้ร้อนแบบไฟ ร้อนหมด เป็นไฟหมด ไฟราคะ ไฟโทสะ ไฟโมหะ โทสะคคินา โมหะคคินา เผาตลอดเวลา

อธิบายเทศน์สอนจนชฎิล ๑,๐๐๐ องค์นี้เป็นพระอรหันต์ทั้งหมด เกิดขึ้นมาจากการคิดพิจารณาใคร่ครวญเข้าไปใน มโน วิญญาญะปิ นิพพิณฑติ กายนี้เป็นของร้อน ใจสัมผัสอารมณ์ความรู้สึกเป็นของร้อน อารมณ์ที่เกิดขึ้นจากใจเป็นความรู้สึกเป็นของร้อน

“ของร้อนเป็นคุณหรือเป็นโทษ?”

“เป็นโทษ”

“เป็นโทษต้องละหรือรักษาไว้?”

“ต้องละ”

ต้องมีเหตุ มีการต่อสู้ การประหัตประหารกัน เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเพราะ เทศน์อาทิตตปริยายสูตร เทศน์เรื่องไฟ พระยสะเหมือนกัน พระพุทธเจ้าทรมานปัญจวัคคีย์แล้ว แล้วกำลังเดินจงกรมอยู่ในป่า พระยสะตอนนั้นออกจากบ้านมา

“ที่นี่ขัดข้องหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ ที่นี่เดือดร้อนหนอ”

พระยสะนี้เป็นผู้มีฐานะมาก ขนาดว่าใส่รองเท้าทองคำนะ ออกจากบ้านมา เพราะว่ามีบารมีคล้ายๆ พระพุทธเจ้าเลย เพราะว่าตื่นขึ้นมา เห็นบรรดาพวกที่ขับกล่อมตนเองหลับอยู่ โอ้โฮ! มันดูไม่ได้เลยนะ นอนหลับน้ำลายไหลกัน “ที่นี่ขัดข้องหนอ ที่นี่เดือดร้อนหนอ” เดินออกมาบ่นมาตลอด “ที่นี่ขัดข้องหนอ.. ที่นี่เดือดร้อนหนอ..” พระพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่

“ยสะมานี้ ที่นี่ไม่เดือดร้อน ที่นี่ไม่ขัดข้อง ที่นี่เงียบสงัด”

ที่เงียบสงัดคือที่ควรแก่การงาน ใจ ยสะเข้าไปฟังธรรม ที่นี่ขัดข้องหนอ เพราะใจไปเกาะเกี่ยวมันถึงขัดข้องใจไหม? ที่นี่ขัดข้องหนอ ที่นี่วุ่นวายหนอ ให้อยากกลับมา ให้อึดกลับมา สิ่งที่ขัดข้อง มันเป็นไปอยู่ เพราะใจเราไปเจ็บปวด ความรู้สึก ไปรับรู้ ไปเกาะเกี่ยวกับสิ่งนั้น มันก็เดือดร้อน พอปล่อยนะเป็นพระโสดาบัน พอออกมาตามหา เดินตามหาลูกอยู่ไหน? ลูกอยู่ไหน? ตามหามา พระพุทธเจ้าบังไว้ก่อน เทศน์สอนพ่อจนพระยสะเป็นพระอรหันต์ขึ้นมาเหมือนกัน

มันต้องมีเหตุการณ์เกิด มันต้องมีเหตุการณ์สัมผัส เป็นปัจจัยตั้งรู้จำเพาะตน แต่ต้องมีครูบาอาจารย์ชี้แนะ ธรรมะจะเกิดขึ้น ต้องเกิดขึ้นจากการปฏิบัติ การต่อสู้ มัคคคอรีย สัจจัง ต้องมีการหมุนเวียน ต้องมีการวนไปก่อน ภาวนามยปัญญาเกิดขึ้น สมุจเฉทปหาน กิเลสขาดออกไปจากใจ มันเป็นเรื่องคงสันดานในหัวใจ เป็นของจริงที่เกิดขึ้น เป็น การต่อสู้ไม่ใช่กิตติมศักดิ์ ไม่ใช่ว่านิกเอา สวมเอาขึ้นไปเลย

มันจินตนาการได้ ปัญญาที่ว่าฉลาดๆ มันเป็นปัญญาฆ่าตนเอง ปัญญาฆ่าเรา เพราะว่าเราว่าเรามีปัญญา เราอยากสะดวก อยากสบาย อยากจะได้อ่อน การได้อ่อน มัน จินตนาการไปก่อน ทำไมถึงต้องมีสุตมยปัญญา? สุตมยปัญญาคือ การจำ การฟัง การ บอกแนวการปฏิบัติมาจากครูบาอาจารย์ การเรียนภาคปริยัติสุตมยปัญญา เพราะว่าจะมี ปัญญาขนาดไหน มันเป็น โลภียะ มันเป็นความรู้ทางโลก เป็นความรู้ทางวิชาชีพ

มันเทียบเคียงกับธรรมะได้ แล้วอธิบายออกมาเป็นปัจจุบัน เทียบเคียงออกมาให้ เราเห็นภาพ การเห็นภาพ การนึกภาพ มันเป็นกิตติมศักดิ์ แต่การเข้าไปทำลาย.. อย่างเช่น การเห็นนิมิต การเห็นนิมิตอย่างหนึ่ง กับนิมิตของเราก็เป็นนิมิตด้วยอย่างหนึ่ง เราเข้าไป อยู่ในนั้นเลย อันนี้มันก็เป็นแค่นิมิต เป็นแค่การบอกว่า ภูมิปัญญา วุฒิภาวะของใจ ขยับ เคลื่อนออกไป

กิเลสมันอยู่ในหัวใจ ต้องเอาภาวนามยปัญญาเข้าไปชำระมัน การชำระคือใจแก่ ใจ ต้องเอาธาตุสิ่งนั้นชำระสิ่งนั้นถึงจะเป็นความจริง แต่ในการจำมา คือว่าเหมือนกับเรา อยู่ในบ้าน แต่เราจะให้คนข้างนอกเข้ามาทำความสะอาดในบ้านให้เราเป็นไปได้ไหม? เพราะเขาอยู่นอกบ้านเรา อยู่นอกรั้ว อยู่ไกลขนาดนั้น อารมณ์ก็เหมือนกัน ความคิดดึงให้ เข้ามาเป็นจิตมยปัญญาทั้งหมด มันไม่เกิดปัจจัยตั้ง ไม่เกิดในปัจจุบันธรรม

มันต้องเกิดในปัจจุบันธรรม การจับต้องในความรู้สึกร สมาสบตัวลง อันนั้นแค่ ปล่อย ปล่อยในความคิดของโลก ปล่อยในช่องทางร่องน้ำเดิมของที่ใจมันออกมา ปล่อย ในอวิชชา ปัจจยา สังขารา ในเครื่องดำเนินที่ใจมันเคยเดินมา พระพุทธเจ้าถึงสอนให้เรา ทำสมาธิก่อน ต้องให้ใจเป็นอิสระจากโลก อิสระจากความคิดเดิมที่มีเราอยู่ด้วย

เรานี่มีการเข้าข้างตัวเอง ตนนี้ไม่กล้าทำลายตน ฉะนั้นต้องให้ตนนี้สงบตัวลง สงบตัวลงให้เป็นกลาง ให้เป็นตนก็ไม่ได้ เป็นกลางหมายถึงว่าเป็นสมาธิ เป็นสมาธิจิตตั้ง

มัน จิตนี้เป็นหนึ่ง จิตนี้เป็นอิสระชั่วคราวจากตน อิสระชั่วคราวจากใครเป็นเจ้าของ
สมาธิถึงมีความสุข ความสุขที่เป็นสากล เป็นสากลเพราะจิตนี้ไม่เป็นของใคร

จิตนี้เป็นธรรมโดยธรรมชาติ ธรรมชาติแบบพื้นๆ ที่เคยมีประจำโลกอยู่แล้ว เพราะ
เป็นคู่กับจิต จิตนี้เป็นความคิดที่ฟุ้งซ่าน จิตนี้สงบ เพราะความฟุ้งซ่านสงบลง จิตนี้ถึงมี
ความสงบลงเป็นสากล เป็นของดั้งเดิมที่มีอยู่ เพราะมันมีหัวใจ มีจิตอยู่แล้ว องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าก็เคยศึกษามาก่อนแล้ว เพราะว่าตอนที่ท่านเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ แล้ว
ออกแสวงหาโมกขธรรม ก็ไปหาอาหารคาวรส อุทกคาวรสอยู่แล้ว ก็ได้สมาบัติ ๖ สมาบัติ
๘ ก็ทำจิตให้สงบโดยธรรมชาติอยู่แล้ว

ก็รู้อะไรอยู่จนอาหารคาวรสประกันด้วยว่า “มีความรู้เท่าเรา อยู่ช่วยเราสอนลูกศิษย์
เถิด” แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญบารมีไว้มหาศาล รู้อยู่ เป็นคนซื่อสัตย์
เป็นสุภาพบุรุษ ไม่ลำเอียงกับข้างใด เพราะรู้ว่าใจของเรานี้ ถึงจะสงบอย่างไร คลายจาก
ความสงบมา มันก็ยังมีอะไรอยู่ในหัวใจ มันไม่ได้ชำระล้าง ยังไม่ได้ชำระโรคประจำใจ
ออกเลย เพียงแต่ว่าใจนี้มีสุขภาพแข็งแรงเท่านั้นเอง

ถึงไม่ยอมรับว่า สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ชำระแล้ว ถึงต้องออกแสวงหาเอง เพราะองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสร้างบุญบารมีมา เพื่อตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้า ไม่มีใครจะ
สอน เป็นสยมภู รู้จำเพาะตน ถึงย้อนกลับมาที่โคนต้นหญ้า ทำจิตสงบที่โคนต้นหญ้า อา
นาปานสติตอนเป็นเด็ก

เพราะไปหาใครแล้วใครก็สอนไม่ได้ ไปหาใคร ใครบอกตัวเองก็รู้อยู่ ครุบา
อาจารย์องค์นั้นจะรับประกันขนาดไหน แต่เจ้าของคือตัวตน ตัวของเราเองรู้ว่าหัวใจเรา
ยังมีความทุกข์อยู่ ยังมีอะไรที่มันเศร้าหมอง มันเจออยู่ในหัวใจ มันไม่เป็นอิสระ โดย
ธรรมชาติ ในเมื่อพึ่งใครก็ไม่ได้ ต้องกลับมาพึ่งตนเอง กลับมาคิดถึงเมื่อตอนเริ่มต้นที่
โคนต้นหญ้านั้น กลับมาอานาปานสติใหม่ สิ่งที่เราศึกษาไปนั้นมันเป็นสมาธิแขนงหนึ่ง
เท่านั้น

แต่สมาธินี้เขาเอาเป็นผล สมาธินี้เป็นผล มันก็เป็นสากลอย่างที่ว่านั้น แต่ไม่
สามารถชำระ เพราะเอาสมาธิเป็นผล แต่พอองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาเริ่ม
พิจารณา พอจิตสงบเข้าด้วยอำนาจวาสนาที่ได้สะสมมา วิชชา ๓ ถึงได้

บุพเพนิวาสานุสติญาณ ย้อนกลับอดีตชาติ ย้อนได้หมด จะย้อนได้ขนาดไหน ถ้าเป็นคนอื่นก็ต้องตื่นตื่น ต้องภูมิอกภูมิใจว่า เรายังเป็นผู้วิเศษ ย้อนกลับมาแล้วพอสงบลง มันก็เป็นกิเลสอันเก่า ... ไม่ใช่ เห็นใหม่

ถึงกำหนดใหม่เป็นจุดปapatญาณ รู้ว่าสัตว์ตายแล้วไปเกิดที่ไหน ก็ไปอีกไม่มีวันจบ จนย้อนกลับมาที่อวิชชา ปัจจยา สังขารา อาสวักขยญาณ ด้วยญาณของปัญญา ด้วยความดำริ ดำริไปบุพเพนิวาสานุสติญาณ ดำริไปจุดปapatญาณ ดำริไปไหนมันก็ไม่ใช่มันต้องดำริมาที่อวิชชา ปัจจยา สังขารา ความไม่รู้จริงกลางหัวใจ กลางจุดเริ่มต้นของความรูสึกนั้น

อวิชชาเป็นผู้ใส ผู้ควบคุมใจให้นึกคิดออกมา ย้อนกลับเข้าไปท่ามกลางหัวใจของตน ตรงนั้นเป็นที่อยู่ของเจ้าวัฏจักร ด้วยปัญญาญาณ ปัญญาญาณที่เกิดจากภวานามยปัญญา ไม่ใช่ปัญญาญาณแบบกิตติมศักดิ์! ไม่ใช่ปัญญาญาณแบบจัดตั้ง! ไม่ใช่ปัญญาญาณสำเร็จรูป! มันไม่เป็นปัญญาสำเร็จรูปไปไหน มันต้องเป็นปัจจุบันขณะนั้นๆ

ชกิล ๑,๐๐๐ องค์กร ก็ชำระกิเลส ๑,๐๐๐ องค์กรนั้น พระยสะก็ชำระกิเลสของพระยสะนั้น เพื่อนของพระยสะก็ชำระของเพื่อนพระยสะนั้นอีก ๖๐ องค์กร เป็นปัจจุบันของตนที่ว่า อวิชชา ปัจจยา สังขารา ตรงกลางหัวใจ ตรงพุทธปัญญานั้น ปัญญานั้นเป็นพุทธปัญญา พุทธิปัญญา เพราะมันเป็นพุทธโธอยู่ท่ามกลางหัวใจ อวิชชาอยู่ที่นั่น ไปพลิกตรงอวิชชา นั่นก็เป็นวิชา เป็นวิชาเห็นใหม่ เป็นอรหัตผล พ้นจากวิชาไปเป็นวิมุตติ เป็นวิมุตติไปเป็นที่สิ้นสุด

สิ่งที่วิมุตตินั้น เป็นทั้งหมดสิ้นกิเลส เป็นวิมุตติไม่ใช่ทุกๆ อย่าง เพราะถ้าเป็นทุกอย่างแล้วเริ่มต้นจากนับหนึ่งทันที ออกมานี้เป็นสมมุติเป็นบัญญัติทั้งหมด เป็นวิมุตติจนพระพุทธเจ้าท้อใจ.. ตั้งตนสร้างสมบารมีมาเพื่อจะเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพื่อจะรู้สัตว์ชนสัตว์ แต่พอเข้าไปถึงจุดตรงนั้นแล้ว “แล้วใครจะรู้ได้หนอ..” จนท้อใจ จนปล่อยวางหมด จนต้องให้พรหมมาอาราธนาให้ออกมาสอน เพราะมันเป็นวิมุตติที่พ้นออกไป ที่ลือกันไม่ได้เลย

ถ้าสื่อออกมาแล้วผิดทั้งหมด สื่อออกมาต้องเป็นบัญญัติ เพราะพระพุทธเจ้าถึงได้บัญญัติออกมา บัญญัติว่า “นิพพาน” พอนิพพานมันสิ้นไป ย้อนกลับมาถึงว่า เป็นพุทธ

ปัญญา เป็นปัญญาที่แท้จริง พุทธปัญญาเกิดขึ้นจากภาวนามยปัญญา เป็นธรรมจักรที่ไม่มีใครเป็นเจ้าของ เป็นธรรมจักรที่กลับมาชำระกิเลสของแต่ละบุคคลๆ ที่ได้สะสมบุญญาธิการมา ที่ได้ภาวาขึ้นมาจนเป็นตามความเป็นจริงของใจดวงนั้น ถึงเป็นปัจเจกตั้งรู้จำเพาะตน

ความบริสุทธิ์ของใจดวงหนึ่งๆ ใครจะประกันให้ใครไม่ได้ เพราะว่าใครจะทำให้ใครอีกดวงหนึ่งก็ไม่ได้ เพราะมันเป็นคนละบ้านกัน เป็นคนละสายวัฏฏะ เป็นคนที่เวียนว่าย เวียนเกิดมากคนละสายกัน แต่เกี่ยวกันมาด้วยกรรม คนละสายแต่เกี่ยวพันกันมา เพราะสัตว์เกิดตายมาตลอด พอออกมาตรงนี้ ออกมาด้วยการใช้จันตมยปัญญาเข้าไปสัมผัสธรรม

มันถึงเป็นปัญญาที่ฆ่าตัวเอง เป็นปัญญาที่ทำลายโอกาสของตน ทำลายโอกาสของคนหนึ่ง ยังทำลายโอกาสของคนอื่น แล้วยังทำให้เกิดกรรมอีก เราเกิดโอกาสคือว่าเราขึ้นมาถึงห้องสอบ เรามีโอกาสได้โควตาเราได้เข้าสอบ แต่เราไปทำทุจริต ทำให้เราไม่มีสิทธิ์สอบแล้วยัง โคนห้ามไปอีกก็ปีละ ก็เหมือนกันทำกรรมสร้างกรรม ไปแล้ว ผลของกรรมอันนั้น ทั้งๆ ที่เราจวนเจียนจะได้สอบ จะได้พ้นจากห้องสอบแล้ว จะได้พ้นจากวัฏฏวนเสียที

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดมาพบพระพุทธศาสนา กึ่งกลางพุทธศาสนา เจอครูบาอาจารย์ที่แท้จริง เจอครูบาอาจารย์ที่ชี้มาได้ การชี้มาแล้วเราต้องก้าวเดิน การก้าวเดิน การกระเสือกกระสนของเรา มันเป็นความทุกข์ ความทุกข์ที่จะพ้นทุกข์ มันทำให้เกิดความแหยง เกิดความไม่กล้าต่อสู้ เราถึงจะเอาทางลัด เอาทางที่เดินสะดวก

กิเลสที่ไหนมันจะปล่อยให้เราสะดวก กิเลสดวงไหน กิเลสตัวไหน ที่จะปล่อยให้พ้นจากมือไปสะดวกๆ คุณคนที่ขี้มั่วสิ ดึงบังเหียนม้า บังคับให้ม้าไปข้างหน้า ความตุกติกของเราก็เป็นแบบนั้น กิเลสอยู่หลังความคิดเรา แล้วกิเลสสร้างบ้าน สร้างเรือนอยู่ที่หัวใจของคน คิดสิว่าบ้านของเรา ถ้าเราทำลายบ้านเรา แล้วเราจะไปอยู่ที่ไหน? นี่อวิชาใจเจ้าวัฏจักรใจ

เจ้าวัฏฏะที่นั่งอยู่บนหัวใจ แล้วจะปล่อยให้บ้านให้เรือนของตัวล่มสลายไปง่ายๆ จะเป็นไปได้อย่างไร? แต่เพราะความเข้าใจไม่ว่าเราต้องการทางลัด ต้องการหลักประกัน

ว่าจะไม่หลง ต้องการการประพฤติปฏิบัติที่เป็นสตีป ต้องก้าวเดินไปเป็นขั้นตอนๆ เป็นสิ่งที่ป็นรูปเป็นร่าง เพราะกิเลสมันกลัว กิเลสมันแขง ในหัวใจมันกลัวพลาด ต้องให้มีหลักประกันว่า เราจะเดินหน้าไม่พลาด มันก็เลยพลาดไง

ถ้าเดินไปตามความเป็นจริง เป็นธรรม มันจะพลาดตรงไหน? ถึงมันจะพลาด มันก็เป็นเรื่องธรรมดา ทำไม่ถึงว่าธรรมดา? เพราะว่าสิ่งที่ประพฤติปฏิบัติ มันพ้นจากโลก เราจะเรียนวิชาการใดๆ มากี่แล้วแต่นะ มันก็เป็นการจำเข้ามา เป็นสิ่งที่ผู้ทำประสบความสำเร็จ หรือผู้ที่วิเคราะห์วิจารณ์ขึ้นมาเขียนไว้เป็นตำรา เป็นวิชาชีพ

ในโลกนี้ไม่มี ไม่มี.. แม้แต่ไอน์สไตน์มาวิเคราะห์ศาสนา ยังบอกอยากจะนับถือศาสนาพุทธเลย มันไม่มี สิ่งในโลกนี้ไม่มี แต่มีอยู่ในศาสนาพุทธ มีอยู่ในตัวตนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในพระไตรปิฎก ในเมื่อพระไตรปิฎกนี้เป็นสิ่งที่สะอาด เป็นสิ่งที่บริสุทธิ์ในความหมายเรื่องวิมุติ แล้วเรามันมีความหมายเรื่องโลก เราไปอ่านแล้วจินตนาการแล้วเราคิดความอย่างไร?

การตีความอันนี้ มันให้เราคิดความผิด มันให้เราคาดไม่ถึง มันเส้นผมบังภูเขา พอมันตีความผิด เราถึงต้องการคนชี้หน้าที่ว่าถ้าผิด ถ้าผิด.. เห็นไหม แต่ส่วนใหญ่ผิด จะว่าส่วนใหญ่.. ร้อยทั้งร้อยด้วย ผิด ถึงต้องหาครูบาอาจารย์คอยชี้แนะ ว่าพอถึงจุดนี้ควรทำอย่างไร? ถ้าคนไม่เคยมีฐานะไปเจอทองคำ ไปเจอเพชร ใครไม่ตื่นเต้น ใครไม่อยากได้

พอจิตสงบ จิตเสวยอารมณ์ ทำไมมันจะไม่ตื่นเต้น พอตื่นเต้นก็คาดหมายว่าพระไตรปิฎกว่าไว้อย่างนั้น อารมณ์อย่างนี้ต้องเป็นอย่างนั้น ส่วนใหญ่เราจะให้คำใจของเราเกินความเป็นจริงตลอด ถึงเรียกว่าหลง ทุกคนจะให้คำหัวใจของตัวเองเวลาเข้าไปสัมผัสธรรมส่วนหนึ่ง จะให้คำมากกว่าความเป็นจริง อ้อ! พระพุทธเจ้าว่าไว้นั้นนั้นๆ ใจต้องเป็นอย่างนั้น.. ส่วนใหญ่ผู้ปฏิบัติจะเป็นอย่างนั้นทั้งหมดเลย

เพราะอยากจะได้ก่อน อยากได้ไว มันก็เลยกลายเป็นผิด เหตุที่ผิดตรงนี้ เป็นส่วนใหญ่ ๕๕ % เพราะว่าสิ่งที่โลกนี้ไม่มี วัฏวนเราเกิดตาย เกิดตาย เกิดตายก็จะชาติ กิชาติ ก็ไม่มี แต่ถ้าเราทำสมาธิได้เกิดเป็นพรหมมา มี เกิดเป็นพรหมลงมา พอมาสัมผัสสิ่งนั้น อ้อ! นี่พรหม พวกที่เขานิโรธสมาบัติ เวลาตายไปจะเกิดเป็นพรหม มันก็เป็นวัฏฏะ เพราะพรหมโลก มันอยู่ที่วัฏฏะ

กามภพ รูปภพ อรูปภพ วัฏฏวนอยู่อย่างนั้น เพราะจิตมันเคยสัมผัส มันก็สื่อถึงกันได้ แต่อันนี้มันไม่มี ไม่มีตรงไหน? ไม่มีที่ว้าเช่น พิจารณากายเห็นกายตามความเป็นจริง เห็นตามความเป็นจริงขณะที่พิจารณา ไม่ได้เห็นตามความเป็นจริงตามสัญญาความจำได้ หมายถึง ถ้าเห็นตามความเป็นจริงตามจำได้ หมายถึง ทุกคนรู้ว่าเกิดมาแล้วต้องตาย แต่ทำไมตายพร้อมกัปกิเลสล่ะ?

เพราะเรารู้ตามสัญญาคือ ความจำได้หมายถึงเดิม ความจำได้หมายถึง มันไม่เป็นปัจจุบัน มันเป็นอดีต อนาคต แล้วกิเลสมันก็หลอกกินอยู่ตรงปัจจุบันนี้ เราเห็นว่าอย่างนั้น มันจะเป็นอย่างนี้ เราเห็นว่าเป็นอย่างนั้นอย่างหนึ่ง แล้วมันจะเป็นอย่างนี้อย่างหนึ่ง มันเป็นปัจจุบันไหม? มันไม่เป็นปัจจุบัน เพราะกิเลสมันเกิดขึ้นปัจจุบัน มันเอาอดีต อนาคตมาบังไว้ แล้วก็หลอกปัจจุบันกินไปตลอด

พรุ่งนี้ค่อยไปภาวนานะ โอ๊ย! พรุ่งนี้ภาวนาไม่ได้ โอ้! มันผ่านมาแล้วน่าเสียดายนะ เมื่อก่อนก็ภาวนาน้อยไปหน่อย แล้ววันนี้ทำอะไรอยู่? แล้วปัจจุบันนี้ทำอะไรอยู่? กิเลสมันหลอกอย่างนี้ หลอกไปตลอด ถึงต้องเห็นกายในปัจจุบันธรรมเท่านั้น ไม่ได้เห็นกายด้วยสัญญา การเห็นกายด้วยสัญญามันก็ไม่เป็นไปตามความเป็นจริง มันเห็นตามกิเลสหลอก นี่คือนิเวศนา แม้อยู่ท่ามกลางการวิปัสสนานั้น ก็หลอกไปตลอด หลอกไปตลอด

เราถึงบอกว่าต้องเป็นภาวนามยปัญญา เป็นธรรมจักร ไม่มีใครไปควบคุมปัญญา อันนี้ ถ้ามีคนควบคุมปัญญาอันนี้มันเป็นเรา ถ้าไม่มีคนควบคุม ทำไมมันจะกลับเป็นของดีขึ้นมาล่ะ เพราะมันเป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมจักร จักรนี้เคลื่อนไปโดยตัวมันเอง เกิดขึ้นจากหัวใจของเรา ลองทำสิ! วิปัสสนาไปเรื่อยๆ สิ ธรรมจักรจะเกิดขึ้นจากหัวใจเรา เพราะภาวนามยปัญญาหมุนไป จนมันเป็นธรรมจักรขึ้นไปด้วยตัวมันเอง

สมมุจเฉตพหวน เห็นกายตามความเป็นจริง ปล่อยวางกายตามความเป็นจริง เพราะมันเห็นโทษ เห็นโทษการยึด เห็นโทษการไม่เข้าใจ เพราะมันมีโทษ สักกายทิฏฐิ วิจิกิจฉา สัตถัพพตปราคาส เพราะไม่รู้จริงถึงเกิดสักกายทิฏฐิ เห็นตามความเป็นจริง สักกายทิฏฐิหลุดไป สัตถัพพตปราคาสหลุดไปตาม เพราะสัตถัพพตปราคาส คือการจับที่ไม่มัน คือการที่ไม่มั่นใจในสิ่งนั้น

พอสักกายทิฐิเห็นตามความเป็นจริง อาจารย์บอกว่าจับงูอยู่ นึกว่าปลาไหล พอรู้ว่าเป็นงู ใครกล้าจับอยู่ สักดันทันทีเลย เห็นตามความเป็นจริงจะปล่อยทันทีเลย อันนั้นเกิดขึ้นจากภวานามยปัญญา ตามความเป็นจริงแล้วปล่อยตามความเป็นจริง นั่นโลกนี้ไม่มี ใน ๓ โลกธาตุไม่มีเพราะโลกมันวนอยู่ อันนี้มันเป็นการออกจากโลก ออกจากวัฏฏะไป

วิปัสสนาไปเรื่อย ยกขึ้นไปเรื่อย ยกขึ้นไปเรื่อย พอคนถึงจุดมันก็จะให้ค่าตัวเองสูงขึ้นไป แต่ช่วงนี้ยังไม่ให้ค่าสูงมาก เพราะขั้นตอน บุคคล ๘ จำพวก เราสวดมนต์อยู่ บุคคล ๘ จำพวก โสคาปัตติมรรค โสคาปัตติผล เราผ่าน ๒ ขั้นตอน ตามความเป็นจริงที่เราปฏิบัติ ตามความเป็นจริง ถึงบอกว่าครูบาอาจารย์จะชี้แนะหนึ่ง เราจะเข้าไปตรวจสอบหนึ่ง

ความหลง ห่วงว่าจะหลง มันหลงโดยธรรมชาติอยู่แล้ว เพราะกิเลสมันบังอยู่ ความหลงเป็นธรรมชาติของมัน เพราะว่าเราไม่เคย คือว่ามันเป็นเรื่องความทุกข์ เรากลับไปก่อน เราแหงไปก่อน เราถึงต้องการ สิ่งที่ไม่หลง สิ่งที่เป็นสเด็จพระพาเราไป สิ่งที่เป็นกิตติมศักดิ์ที่ยื่นให้ การยื่นให้ การครอบให้ ความเป็นระบบ

ระบบมันเป็นได้ในการปกครองของทางโลกเขา มันเป็นเรื่องของโลกทั้งหมดเลย มันไม่ใช่เป็นเรื่องของธรรม เป็นเรื่องของธรรมต้องให้ตามความเป็นจริง เป็นเจตนาที่อยากทำ อยากตั้งใจทำ นี่ธรรมเริ่มเกิด อิศรเสริภาพเกิดขึ้นจากเจตนาแต่ที่แรก นี่แหละเป็นธรรม ธรรมต้องเกิดขึ้นจากเราเข้าใจ เราพอใจ เป็นธรรมแล้ว แล้วเราทำเข้าไป

ทีนี้คำว่าเป็นธรรม มันก็แสบๆ แต่วิชามันคลุมอยู่ พอจะทำก็เป็นอดีตอนาคต ที่ว่านี่แหละ แล้วปัจจุบันก็หลุดไปตลอด ผลักไสไปมาตลอด พระพุทธเจ้าถึงบอกการแก้กิเลสมันอยู่ที่ปัจจุบันเท่านั้น อดีตอนาคตแก้กิเลสไม่ได้ อดีตและอนาคตไม่สามารถมาแก้กิเลสได้ แต่อดีตอนาคตเราชอบนึก เราห่วงมากเลยเรื่องอนาคต ความห่วงอนาคต

แต่พระพุทธเจ้าสอนลงที่ปัจจุบันนี้ แก่ที่ปัจจุบันนี้ ปัจจุบันทำให้ดี พຽງนี้ดี แน่นนอน กลับมาตรงนี้เลย ชำระกันที่นี้ แล้วถ้าปัจจุบันนี้ดีแล้ว มันดีไปเอง ดิจนหมดสิ้น ดิจนไม่เกาะเกี่ยวกับสิ่งใดๆ ในโลกนี้เลย ฟังให้เข้าใจตามหลักความเป็นจริงว่า เครื่องอยู่

อาศัย เราโค่นโลกหลอกมาตลอด เราโค่นสื่อสารมวลชนทุกอย่างหลอกมาตลอด เราถูก
หลอกแล้วเราก็เป็นเหยื่อของเขามาตลอด เราพ้นจากเหยื่อ (เทพีสิ้นสุดเพียงเท่านั้น)